

DE MIEDBRINGER

STICHTING ONS SCHELLINGERLAND

DE MIEDBRINGER

Contact- en mededelingenblad nummer 22-04-213 van de
STICHTING ONS SCHELLINGERLAND

Voorzitter Jan Willem Spanjer, Herenweg 115, 2105 MG Heemstede
Tel. 0654964969, E-mail: spanjer@spanjeradvocaat.nl

Secretaris Jaap Smit, Lies 73, 8895 KS Lies
Tel. 0562-448336. E-mail: sjoekedam@planet.nl

Penningmeester Janna Lettinga-Mier, Burg. Mentzstraat 30
8881 AL West-Terschelling
Tel. 0562-442775. Email: janna.lettinga@hetnet.nl

Redactie Gerard Muiser, Westerdam 6,
8891 GM Midsland,
Tel. 0562 448037. E-mail: gmuiser@telfort.nl

Donateurs-
Administratie Zie Penningmeester

Stichting Ons Schellingerland is een ANBI geregistreerde stichting.
Rabobank: NL 50 RABO 03.25.57.99.46
t.n.v. Stichting Ons Schellingerland,
Burg. Mentzstraat 30 8881 AL West-Terschelling.

www.sos-terschelling.nl

In dit nummer:

ISSN 1380-9431

Voorwoord van de redactie	3
Van de voorzitter	4
Kwartaal Journaal	6
Jaarverslag 2021	14
Zandafgraving Wulp	19
Boom in de polder	19
Gevelsteen Buitenlevenglop	20

luchtfoto: Gerrit Bart Volgers:
Duinmeertje Hee

Voorwoord van de redactie

Het is volop lente en in het toeristenseizoen komt alweer op gang. Ik val in herhaling als ik constateer dat nog steeds het coronavirus heerst. Anders is dat de meeste maatregelen afgeschaft zijn, omdat het virus vooralsnog mild lijkt. Maar het aantal besmettingen, ook op Terschelling, is nog steeds hoog te noemen en 70-plussers en andere kwetsbaren kunnen dan ook wederom een boosterprik halen om ernstige ziekte te voorkomen.

In dit voorjaarsnummer van De Miedbringer artikelen van voorzitter Spanjer en secretaris Smit en een artikel van mijn hand over een vergeten gevelsteen in Midsland. Houdt onze website www.sos-terschelling.nl in de gaten voor de actuele meldingen. Op deze website proberen we zoveel mogelijk actueel te zijn, wat betreft zaken die voor SOS-donateurs interessant zijn, al blijft het vrijwilligerswerk en is en blijft het bijwerken ervan afhankelijk van de beschikbaarheid van bestuursleden. Via Twitter kunt u op de hoogte worden gehouden van verversing van bijdragen op deze site. De redactie wenst u veel leesplezier.

Gerard Muiser, eindredacteur van De Miedbringer en bestuurslid van SOS

Kwartaal Journaal

6

Op dit moment van schrijven (half maart 2022) zijn de meeste beperkingen betreffende de covidpandemie opgeheven. De horeca is weer open en in de winkels hoeft geen mondkapje meer te worden gedragen. In het openbaar vervoer is dit nog wel het geval. Zoals het er nu uitziet gaan we met een goed gevoel de zomer tegemoet, maar een nieuwe variant van het virus kan zich ieder moment weer aandienen.

We hopen er maar het beste van en ik ga beginnen waarvoor dit artikel is bedoeld, een overzicht van de activiteiten van SOS van november 2021 tot half maart 2022.

► *Op 22 november 2021* vindt een (digitale) vergadering plaats van de Beheers Overleg Groep (Bog). Van Rijkswaterstaat konden we vernemen dat groot onderhoud wordt gepleegd aan de aanleginrichtingen van de veerdienst in Harlingen en Terschelling.

-Het Wetterskip deelde mee dat in de polder de verzilting een steeds groter pro-bleem begint te worden. De boeren gaan de verzilting meten. Moeten we misschien in de toekomst meer water gaan vasthouden in de polder?

-En er komt een proefstuk op de dijk bij Lies voor kruidenrijke begroeiing.

-StaatsBosBeheer deelde mee dat men meer duinen in het duingebied noordelijk van Oosterend in verstuiwing wil brengen. Verder zal de sloot die water afvoert vanuit Doodemanskisten en de Groene Landen worden uitgediept om de waterafvoer te verbeteren.

Komende winter zal bosdunning plaatsvinden nabij de Bessenschuur in het bos bij West-Terschelling.

-De Provincie deelt mede dat het probleem van de watercrassula nog steeds niet tot een einde is gekomen. Ook delen ze mede dat de grijze duinen het meeste te lijden hebben van de stikstofdepositie.

-De Gemeente zegt de straatverlichting te willen aanpakken. Er kan gedimd worden; ook is vervanging met ledlampen een optie. En op plekken waar veel vogels 's nachts een slaapplek vinden, zou groen licht een mogelijkheid kunnen zijn.

► *Op 24 november 2021* vindt een (digitale) raadscommissievergadering plaats. Onder meer komt aan de orde het Havenfront te West. Er wordt voorlopig € 10 miljoen voor uitgetrokken. De raad praat erover de veerbootterminal klimaat-adaptief te verplaatsen. En beste lezer, dit betekent dat met een stijgende zeespiegel de passagiers met droge voeten de veerboot nog op kunnen en ook weer kunnen verlaten. De waterkering op West zou omhoog moeten van +3 mtr. NAP naar + 5 mtr. NAP

Ook debatteert de raad over helder handhaven. Er zijn enkele woningen die illegaal worden verhuurd en/of bewoond. In een tijd van woningnood kan dit natuurlijk niet en het gaat op dit moment om 26 gevallen.

► *Op 25 november 2021* krijgt de raadscommissievergadering een vervolg en staat het wegenbeheersplan ter discussie. De raad vindt dat het wegennet bestand moet zijn tegen het toenemende autoverkeer.

In het jaar 2050 moet de gemeente Terschelling geheel van het gasverbruik af zijn. Daarom zoekt men het allereerst in gasbesparing door woningen te isoleren. Dit levert ook direkt CO-2 reductie op. Men overweegt om op West een warmtenet aan te leggen voor de grootverbruikers, zoals scholen, zwembad, verzorgingshuis, etc.

Men debatteert ook over het Terschellinger ondernemersfonds. Uit dit fonds worden diverse dingen betaald, waaronder promotie van het eiland. Het ondernemersfonds bestaat nog niet erg lang, maar functioneert goed, zo konden we vernemen.

► *Op 1 december 2021* wordt een hele raadscommissievergadering besteed aan de evenementenvisie. Voor de duidelijkheid: de gemeente kent nog géén evenementenbeleid, getoetst kan alleen worden aan de geldende APV.

De burgemeester neemt als laatste de definitieve beslissing over het laten doorgaan van een evenement.

In het voorjaar is een enquête gehouden onder de bevolking van Terschelling. Dit met het doel om tot een evenementenbeleid te komen. De respons was met 1600 inzendingen goed te noemen. Jammer alleen dat 302 formulieren ongeldig moesten worden verklaard. De jeugd van 16 t/m 25 jaar was met 8 % ondervertegenwoordigd. De groep ouderen van 25 t/m 46 jaar was met 69 % zeer goed vertegenwoordigd. De Raad moet in een later stadium kaders stellen aan de evenementenvisie. Er is al een klankbordgroep. En ook denkt men aan een stuurgroep en een adviescommissie

► *Op 8 december 2021* is er een (digitale) bijeenkomst betreffende "Et er oer Hâ". Als eerste komt een uitbreiding van bezoekers centrum de Tiger aan de orde. Er komt steeds meer behoefte aan tentoonstellingsruimte. Men wil daarom ca. 300 m² bijbouwen boven op het dak van het bezoekerscentrum.

Vervolgens komt de planvorming rond de vroegere Margotstelling (Gavere) te Formerum aan Zee aan de orde. De eigenaar wil de bunkers uit de Tweede Wereldoorlog geschikt maken voor vakantieverblijf. Enkele bunkers blijven voor het publiek toegankelijk. De loopgraven zullen worden hersteld. De eigenaar is ook in overleg met StaatsBosBeheer om het bestaande fietspad van Formerum a/Zee naar Midsland a/Zee te verleggen over de zeereep. De bouw van het hoofdgebouw (Punthoofd) zal worden geregeld in een apart bestemmingsplan.

► *En op 15 december 2021* vindt de laatste (digitale) raadsvergadering van dit jaar plaats. Als eerste staat weer het Havenfront op de agenda. Er komen diverse deelplannen, waarvan de Willem Barentskade de meest urgente is i.v.m. de slechte staat van de kade. Tevens geldt dit voor de veiligheid. Alle werkzaamheden van het havenfront zullen veel tijd in beslag nemen, maar ook tientallen miljoenen gaan kosten. Veel van dit geld zal uit subsidies, resp. bijdragen moeten komen. De raad vindt al wel dat een degelijk fietsenhok bij de terminal

7

moet komen. Op dit moment zet iedereen zijn fiets willekeurig neer en velen worden vervolgens door de wind omver geblazen. De raad stelt het Wegenbeheerplan 2021-2025 vast. Voor de duidelijkheid: dit betreft géén wegen door de polder! De Evenementenvisie wordt aangenomen. In een later stadium gaat de raad beslissen over de beleidsregels en de toetsingskaders.

Tenslotte neemt de raad afscheid van de raadsgriffier, mevr. J. Hofman.

► Op 12 januari 2022 gaat de raad in het nieuwe jaar van start met een raadscommissievergadering. Op de agenda staat de Standplaatsenverordening.

Op het havenplein bevinden zich twee standplaatsen die het hele jaar blijven staan; de overige standplaatsen zijn allen seizoengebonden. Twee standplaatsen produceren teveel stikstof in de N-200 gebieden. De standplaatsen verbruiken nu nog merendeels gas, maar zij zullen allen over moeten gaan op elektriciteit. Iedere vijf jaar worden de standplaatsen via loting toebedeeld.

Steiger nr. 8 van de passantenhaven moet vernieuwd worden en dit vereist een investering van € 163.000,-

En het ziet ernaar uit dat het Centrum voor Natuur en Landschap (CNL) volgend jaar een nieuwe locatie gaat vinden in de Tonnenloods.

► Op 19 januari 2022 vindt een (digitale) “Et er oer Hâ”-bijeenkomst plaats.

Als eerste komt aan de orde het vernieuwen van een schuur, resp. gastenverblijf op camping Dellewal. Dit gebouw staat er al 50 jaar en nieuwbouw betekent kwaliteitsverbetering!

Camping Tjermelân laat plannen zien om uit te breiden in westelijke richting. Het aantal huisjes, resp. caravans zal niet toenemen, maar er komt wel meer ruimte voor de campinggasten. Dus ook weer: kwaliteitsverbetering.

Bij huize “Zonneschijn” te Lies wil men een zomerhuis vergroten. Het betreft een piepklein huisje van 18,5 m² groot met een nokhoogte van 4 mtr. De eigenaren verzoeken uitbreiding to 30 m² en 6 mtr. nokhoogte. Het huisje staat stijf tegen de Duinweg aan.

En als laatste verzoekt Camping Duinland om uitbreiding aan de zuidzijde in samenwerking met nabij gelegen Landal Greenparks. Voorheen: Schuttersbos. Het perceel heeft hoge natuurwaarden en in de onmiddellijke nabijheid bevindt zich een waardevol weidevogelgebied.

► Op 20 januari 2022 mogen SOS en de “Groep van Twaalf” hun bezwaren uiten tegen het verlenen van de omgevingsvergunning van het Eilân Festival door het college. De festivalgangers zullen verblijven op Camping de Kooi, Camping Cupido en Camping de Riezen. Het festival vindt plaats op en nabij het Duinmeertje van Hee. De opbouw zal gebeuren vanaf 7 september. Het eerste jaar betreft het 6000 gasten, waarbij de musici, technici, etc. niet zijn meegerekend. Op 20 januari 2022 verschijnen de “Groep van Twaalf” en SOS voor de commissie Beroep en Bezwaar vanwege het bezwaar tegen de verleende omgevingsvergunning door het college betreffende het Eilân Festival. Als onverwachte steun verschijnt eveneens de organisator van een kinderkamp aan de Steedenweg.

Aldaar worden van 15 augustus t/m 20 september schoolreisjes georganiseerd in 27 groepen met in totaal 800 kinderen. Deze periode valt nagenoeg precies in de periode van het festival met opbouw en afbreken van de tribunes en de podia.

► *Op 26 januari 2022* zijn we bij een (digitale) raadsvergadering. Het eerste punt van de agenda gaat over de standplaatsen. Op het Havenplein bevinden zich twee viskramen. Maar aan beiden kan pas wat worden gedaan als de herinrichting van het havenplein gerealiseerd is. En dat kan nog wel even duren!

De standplaats houders zullen moeten overgaan op elektriciteit, omdat de gasgestookte fornuizen, etc. teveel stikstof uitstoten. Dhr. De Jong wordt tijdens deze vergadering benoemd tot nieuwe raadsgriffier. En de raad neemt een motie aan om de jeugd weer in beweging te krijgen na een lange tijd van thuis zitten tijdens de coronapandemie.

► *Op 2 februari 2022* vindt een (digitale) raadscommissievergadering plaats. Het systeem van innen van de toeristen belasting staat op de agenda. Over de juiste manier van innen wordt al vele jaren nagedacht, en men komt er maar niet uit. De gemeente wil naar een persoonsgebonden inning. En ook komt het systeem van 'poortjes' voorbij. Maar ook het innen via een speciale app op de mobiele telefoon zou een mogelijkheid kunnen zijn. Maar een waterdicht systeem van innen is toch wel erg lastig, naar het lijkt.

De gemeente Terschelling int ca. € 3,7 miljoen toeristenbelasting per jaar.

► *De volgende avond - 3 februari 2022* - wordt de vergadering vervolgd. Als eerste punt staat de locatie van de voormalige dancing op Dellewal op de agenda. De gemeente heeft er € 2,2 miljoen in geïnvesteerd en wil dat geld wel weer eens terug zien. Het plan is om er dertien appartementen te realiseren. De gemeente wil voor het juiste ontwerp een prijsvraag uitschrijven, waarna een projectontwikkelaar er verder mee aan de slag kan. Het is wel zeker dat dit op een hele mooie locatie ook hele dure appartementen zullen gaan worden.

Vervolgens debatteert de raad over het "Uitvoeringsprogramma Waddeneilanden". De bedoeling hiervan is om tot een betere leefbaarheid te komen. En als laatste komt de "Agenda voor het Waddengebied 2050" aan de orde. Het betreft wensen en bedenkingen. Zo wil de raad geen mijnbouwactiviteiten in het Waddengebied, waaronder boren naar gas. Ook wil de raad dat het historisch medegebruik onaangetast blijft voor de eilanders. Stel dat door hogerhand ons opgelegd zou worden om b.v. geen cranberries meer te mogen plukken! Of dat het strandrijden ons zou worden ontzegd! En om verzilting van de laaggelegen gebieden tegen te gaan zou meer zoet water vastgehouden moeten worden.

► *Op 14 februari 2022* komt het algemeen bestuur van SOS na lange tijd vanwege de coronapandemie weer ter vergadering bijeen.

► *Op 16 februari 2022* komt de gemeenteraad ter vergadering bijeen. Als eerste punt van de agenda praat de raad over het Uitvoeringsprogramma Wadden 2050. De bereikbaarheid van het eilanden door de veerdienst dient gehandhaafd te blijven, zo vindt de raad. Kweldervorming is belangrijk en geen delfstoffen uit de Waddenzee, zo besluit men. En het historisch medegebruik moet zo blijven!

Dan komt de samenstelling van de commissie ruimtelijke kwaliteit aan de orde (Hûs en Hiem). Wederom constateert de raad het jammer te vinden dat de commissie niet meer Terschellinger inbreng heeft. Ook debatteert de raad over het gepersonaliseerd innen van de toeristenbelasting.

Als laatste komt een motie aan de orde om het Eilân Festival niet door te laten gaan. Als de raad nu zou beslissen om het Festival niet door te laten gaan, vreest de gemeente voor schadeclaims. De motie wordt dan ook verworpen.

► *Op 21 februari 2022* kondigt de burgemeester aan dat ze aan Chasing the Hihat voor het houden van het Eilân Festival een evenementenvergunning heeft verleend.

► *Op 9 maart* vindt een verkiezingsdebat plaats met de vijf politieke partijen in "De Reis" te Hoorn.

► *En op 16 maart* vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats met als resultaat dat Plaatselijk Belang Terschelling de meeste stemmen behaalde, gevolgd door de VVD. Beiden kregen elk drie zetels toebedeeld. De Partij voor de Arbeid werd gehalveerd in het zetelaantal en behoudt nog twee zetels. Samen Terschelling ging van één naar twee zetels en het CDA behoudt haar ene zetel.

Beste lezer, ik ben er weer doorheen. Op dit moment van schrijven is de lente volop in aantocht. Lammetjes huppelen weer door de wei en overal in het land wordt het eerste kievitsei gevonden, ook op Terschelling (Steven Klijn). Ik hoop samen met U dat we een fraai voorjaar tegemoet gaan en dat de coronaperikelen ver van ons zullen blijven, waarbij ik U eveneens een goede gezondheid toewens.

Jaap Smit, secretaris

Jaarverslag 2021

14

BESTUUR

Het algemeen bestuur bestond dit afgelopen jaar uit veertien leden. In het begin van dit jaar speelde ons het coronavirus nog behoorlijk parten. Later dat jaar leek de pandemie weer redelijk onder controle, totdat in de herfst de omikronvariant de kop opstak. Dientengevolge zat ons land aan het einde van dit jaar weer in een strenge lock-down. Het algemeen bestuur kon vanwege het rondgaande corona-virus slechts één keer ter vergadering bij elkaar komen. De overige contacten verliepen uitsluitend en alleen per e-mail. Gelukkig konden we nog wel de jaarlijkse algemene donateursvergadering beleggen.

MIEDBRINGER EN WEBSITE

Zoals we gewend zijn te doen verscheen ons mededelingenblad De Miedbringer ook dit jaar weer drie keer en het blad wordt door de donateurs altijd met veel plezier ontvangen en gelezen. Onze website functioneert ook prima. We proberen de website altijd zo actueel als mogelijk te houden.

ALGEMENE DONATEURSVERGADERING

De 59e algemene donateursvergadering vond plaats op 24 september in het "Ons Huis" te West-Terschelling. We hebben wederom deze locatie gekozen vanwege het ruime vloeroppervlak, zodat de deelnemers aan de vergadering ruim plaats van elkaar konden nemen. Aanwezig waren 26 donateurs en 7 bestuursleden. Twee bestuursleden waren aftredend, maar stelden zich weer herkiesbaar, te weten: Secretaris J. A. Smit en bestuurslid J. van der Zee. Beiden werden herbenoemd met de kanttekening erbij dat de secretaris na twintig jaar trouwe dienst op zoek is naar een opvolger. Als nieuw lid van het algemeen bestuur werd benoemd, M. Rinders. De heer Rinders heeft weg- en waterbouwkunde gestudeerd. De morfologie van ons eiland boeit hem zeer en met name de afslag van de Boschplaat heeft zijn speciale aandacht.

GOLFBAAN

Begin maart maakt de Stichting Natuur Golfbaan Terschelling bekend dat ze ervan afzien een golfbaan aan te leggen in de bossen en de duinen te West-Terschelling. Met name de natuurcompensatie maakt de aanleg ervan vrijwel onmogelijk. Na zeven jaar van voorbereiding werden in 2017 de eerste plannen gepresenteerd. Het kappen van dennen, de opwaardering van het terrein en het mogelijke waterverbruik nekten echter de plannen.

ZELFPLUKTUIN

In juli doet de Raad van State ten tweede maal uitspraak inzake de bouw van een bedrijfswoning bij zelfpluktuin Groenhof te Hoorn. In eerste instantie wees de Raad de bouw af, maar die uitspraak is thans herzien, zodat de bouw toch doorgang kan vinden.

MANEGE HOORN

Tijdens "Et er oer Ha" werden de nieuwe plannen rond de manege gepresenteerd, waarna er door belangstellenden commentaar op kon worden gegeven. Het nieuwbouwplan behelst een rijhal, stallen, opslagruimte, kantine, receptie, ruimte voor tijdelijk personeel en daarnaast een gebouw met 36 recreatieappartementen.

In 2019 was nog sprake van de bouw van 69 appartementen op een perceel in de polder. De initiatiefnemers gaven tevens aan dat een volwaardige manege bedrijfseconomisch moeilijk te exploiteren is. Daarom is een logiesfunctie erbij onontbeerlijk. Vervolgens besliste de gemeenteraad dat op de voorliggende plannen géén coördinatie-regeling toegepast gaat worden. Dit betekent dat een definitieve besluitvorming nog wel enige tijd op zich zal laten wachten.

BADHOTEL MIDSLAND AAN ZEE

De initiatiefnemers zijn al enige tijd bezig om boven op de zeereep te Midsland aan Zee een klein hotel met restaurant te realiseren. Op het beoogde perceel werd in 1935 een Badpaviljoen gebouwd, dat echter op last van de Duitse bezetter in 1943 gesloopt moest worden. Op de locatie zit al 85 jaar een horecabestemming, terwijl het oppervlak, het volume en ook de hoogte van 12.5 meter vast liggen in het vigerende bestemmingsplan uit 1986.

Het gebouw zal 23 hotelappartementen krijgen, die onderverdeeld zullen worden in 19 twee persoons- en 4 vierpersoonsappartementen. Niemand is echt blij met de voorgenomen bouw. Vooral de hoogte van het gebouw zal een enorme fysieke impact hebben op het uiterlijk van de zeereep.

De zomerhuisbezitters te Midsland aan Zee zijn gekant tegen de bouw en ook de gemeenteraad heeft bedenkingen. Natuur inwisselen voor horeca wil men niet, evenals een rij hotels langs de kustlijn. Maar omdat de bestemming op het terrein er al ligt, kan de raad helaas niet anders beslissen dan mee te gaan met het voorliggende bestemmingsplan.

Onnodig te zeggen dat SOS fel gekant is tegen de bouw van een dergelijk groot en hoog gebouw, dat tot ver in de omtrek te zien zal zijn. In december dienen we ons bezwaar tegen het Badhotel schriftelijk in bij de gemeente Terschelling.

EILÂN FESTIVAL

De organisator "Chasing the Hihat" kondigt dit jaar aan dat het meerdaagse muziekfestival in 2022 gehouden zal worden van 15 t/m 18 september en het festivalterrein zal zijn de omgeving van het idyllische Duinmeertje van Hee.

15

Er zal elektronische live muziek ten gehore worden gebracht, tezamen met alternatieve popmuziek. De gemeente Terschelling geeft in oktober een omgevingsvergunning af voor maximaal 6000 bezoekers. De vergunning wordt afgegeven voor één jaar en dient eerst als proef. Er moet ook nog een evenementenvergunning worden afgegeven en er moet een ontheffing op de Provinciale milieuverordening worden afgegeven. Onnodig te zeggen dat SOS tegen het verlenen van deze vergunningen is en waar mogelijk in beroep gaat. Ditzelfde gebeurt eveneens door de 'groep van 12'.

De behoefte aan een evenementenvisie wordt gevoeld, waarover de gemeente tot op heden nog niet beschikte. De gemeente heeft op dit moment als enige toetsingskader het vigerende bestemmingsplan en de APV.

Begin dit jaar krijgt een extern bureau opdracht om via een enquête de mening van de Terschellinger ingezetenen te peilen. De uitslag dient vervolgens als input voor het opstellen van de evenementenvisie. Parallel hieraan zoekt ook het Eilân Festival door middel van een eigen enquête draagvlak onder de Terschellinger bevolking. Ze hopen hiermee een brede steun te verkrijgen voor de eerste editie van het festival.

In oktober kon vanwege de coronacrisis geen openbare hoorzitting worden gehouden om de resultaten van de enquête bekend te maken. Er werd daarom een webinar georganiseerd, dat op YouTube werd uitgezonden vanuit De Bras te West-Terschelling. Het bleek dat dik 1600 Terschellingers de vragenlijst hadden ingevuld. Met 37 % is deze respons vrij hoog te noemen. Jammer dat ongeveer 300 vragenlijsten ongeldig moesten worden verklaard. Opvallend aan deze enquête was wel dat de jeugd in de categorie tot 25 jaar met 8 % zwaar ondervertegenwoordigd was. Daarentegen had van het totaal aantal geenquêteerden in de leeftijdsgroep van 45 jaar en ouder de vragenlijst wel ingevuld met een totaal percentage van 69 %.

Enkele conclusies van de enquête zijn: evenementen moeten passen bij het DNA van Terschelling, het is al druk zat met evenementen op Terschelling; de natuur en de leefbaarheid worden belangrijk gevonden; evenementen moeten vooroplopen op het gebied van duurzaamheid; de economie van het eiland speelt natuurlijk ook een rol; er moet ruimte blijven voor vernieuwing; etc.

Ook was een klankbordgroep samengesteld, bestaande uit mensen die op verschillende manieren betrokken zijn bij evenementen. Deze groep mocht meedenken over de te maken keuzes.

In december spreekt de gemeenteraad zich positief uit over de evenementenvisie. De raad zal zich in een later stadium nog wel uit moeten spreken over de beleidsregels en de toetsingskaders van een evenement.

De burgemeester geeft aan dat de organisatie van het Eilân Festival nog getoetst zal worden aan de oude regels.

LUTINEPRIJS

De Lutineprijs viel vorig jaar ten deel aan Jan Heuff voor het schrijven van het boek: "BRAVO Terschellingers". De uitreiking van de prijs had eigenlijk in december 2020 al moeten plaats vinden, maar kon i.v.m coronamaatregelen destijds geen doorgang vinden. Daarom vond deze uitreiking pas plaats in september van dit jaar.

In december werd bekend gemaakt dat dit jaar de Lutineprijs is toegekend aan mevrouw T. Knop voor haar boek: "Eiland van Hoop" - een familiekroniek over haar voorouders. In verband met de heersende corona(omikron)maatregelen moest zij tot het voorjaar van 2022 wachten op de uitreiking van de prijs.

TONNENLOODS EN VICTORIAGEBOUW

Er valt dit jaar nog geen definitief besluit over beide gebouwen. Eigenaar Rijkswaterstaat wil de Tonnenloods opdelen in vier gedeeltes, A t/m D. Deel "A" wil Rijkswaterstaat zelf behouden en de overige delen zullen worden verhuurd. Hier past het CNL goed in en ook heeft Staatsbosbeheer belangstelling voor een gedeelte van het gebouw.

De oude Campus behelst het Victoriagebouw, de voormalige officierswoning, het gebouw op palen en de voormalige woning van Kaars. Deze woning heeft een permanente woonbestemming en zal worden verkocht. De Stichting Schellinger Ree huurt een deel van het gebouw op palen voor NSTC-studenten.

Voor de overige gebouwen heeft de NHL Stenden een plan voorgelegd om, samen met andere onderwijs instellingen, een complete schoolcampus, een combinatie van studeren, onderzoek, ateliers, werken en tijdelijk wonen op te zetten.

Ook bekijkt de gemeente de mogelijkheid om samen met de TOV het Victoria gebouw (tijdelijk) te benutten voor huisvesting van seizoenkrachten.

In beide gevallen moet de definitieve beslissing nog vallen.

CORRESPONDENTIE

Wij dienen in de loop van dit jaar schriftelijk ons bezwaar in bij Staatsbosbeheer en de gemeente Terschelling omtrent de toenemende overlast van mountainbikers en crossfietsen in de bossen op onverharde paden en in de vrije natuur op ons eiland.

Wij spreken ook per brief onze bezorgdheid uit over de situatie op de Grië, bij de Provincie Friesland als ook de gemeente Terschelling.

GEMEENTERAAD

Er vonden dit jaar enkele veranderingen plaats in de samenstelling van de raad. Christa Oosterbaan (PvdA) trad op 1 mei terug als fractie voorzitter en stelde haar zetel beschikbaar. Zij werd opgevolgd door raadslid Jan Willem Adams. Colin de Beer trad vervolgens toe als raadslid. Hij werd echter in september alweer vervangen door Henk van Deelen.

Jan W. Smit treedt in november uit het Plaatselijke Belang Terschelling. Hij gaat als zelfstandige éénmans fractie verder. En eind van het jaar werd afscheid genomen van raadsgriffier J. Hofman.

BEPERKINGEN DOOR CORONA

Het nog steeds rondgaande coronavirus zorgde ook dit jaar voor de nodige beperkingen. Voor het Terschellinger volksleven en tradities is het een regelrechte ramp. Zo mocht Sunderum niet doorgaan, evenals de meivuren en de jaarlijkse St.Jans draverij in Midsland. De Buurtschappen mochten hun jaarlijkse “burebieren” ook niet vieren; maar ook gingen het Oerolfestival; de Fjoertoer wandeltocht en de jaarlijkse Harlingen-Terschelling roeirace niet door. Ook het “Rock & Roll” weekend werd afgeblazen.

Gelukkig waren er toch enkele jaarlijkse evenementen die wél door konden gaan, zoals het Springtij festival en de Berenloop. De Beestemerk ging beperkt door, maar helaas zonder de bijbehorende braderie.

Sjouw

De Sjouw werd dit jaar voor groot onderhoud gestreken. Een familie Kauwtjes had zich meester weten te maken van de bal voor nestgelegenheid. En het hijs-touw was eveneens aan vervanging toe. Een wilgentenenvlechter uit Friesland heeft zich voor herstel over de Sjouw ontfermd.

Een donateur van SOS heeft zich spontaan aangemeld om alle onkosten betreffende het strijken, opnieuw invlechten en weer opzetten van de Sjouw voor zijn rekening te willen nemen.

Januari 2022 / Jaap Smit – secretaris

Zandafgraving Wulp

In het duingebied, noord van Camping Wulp, bevindt zich op ca. 200 meter vanaf het fietspad een thans buiten gebruik zijnde zandafgraving. Het is een grote zand kuil, die regelmatig wordt gebruikt voor o.a. het vertonen van films in de open lucht. De kuil is echter wel wat te diep uitgegraven. In de wintermaanden staat er altijd een laag water op de bodem. En in de zomer krijg je er ook wel eens natte voeten als het flink geregend heeft. De laag water vormt echter een wel hele mooie plek voor de rugstreppad om zich in voort te planten. En zoals U ongetwijfeld bekend is, geniet dit beestje een beschermde status. Daarom was onze verbazing groot toen we hoorden dat zand in de afgraving was gestort met de kennelijke bedoeling om de bodem van de zandafgraving op te hogen. Navraag bij StaatsBosBeheer leerde ons echter dat er inderdaad zand was gestort. Maar dit ligt er slechts in depôt en zal in een later stadium weer worden weggehaald. En met dit antwoord zijn we weer geheel en al gerust gesteld!

Jaap Smit

Boom in de polder

Half oktober van het vorige jaar konden we ineens een boom ontwaren in het normaal toch wel ongerepte vlakke landschap van de polder. Het bleek dat een grondeigenaar een boom vanuit zijn eigen erf had laten verplaatsen naar een weiland, dat zich bevond oostelijk van de Formerumer kooi. Navraag bij de gemeente leerde ons dat dit volgens het bestemmingsplan niet mogelijk was.

De gemeente verzocht ons om een handhavingsverzoek in te dienen en de grondeigenaar werd aangeschreven om de boom te verwijderen. Als reden gaf hij op dat het slechts een ludieke actie betrof, maar ook dat het misschien wel ganzen zou beletten om het land kaal te vreten. De boom stond eenzaam op de kale vlakte en had nog niet kunnen wortelen. Zo'n boom vangt dan veel wind. En ja hoor, in de 2e week van januari bleek de boom door een winterstorm omver te zijn geblazen. De grondeigenaar heeft aangegeven dat de boom verwijderd zal worden, zodra het land weer met een tractor te berijden is. Dus tot zover.

Jaap Smit

Gevelsteen Buitenlevenglop

30 JAAR GELEDEN ONTHULD

Dertig jaar geleden, in 1992, onthulde de toenmalige burgemeester Cootje van Beukering-Dijk de gevelsteen in het Buitenlevenglop in Midsland. De steen herinnert aan de dijkdoorbraak en overstroming in de nacht van 3 op 4 februari 1825 tijdens een zeer zware storm. De gevelsteen was een initiatief van SOS. Hieronder het artikel dat ik schreef en dat in weekblad 'de Terschellinger' van donderdag 9 juli 1992 werd gepubliceerd.

20

GEVELSTEEN IN BUITENLEVENGLOP TE MIDSLAND HERINNERT AAN WATERSNOOD IN 1825

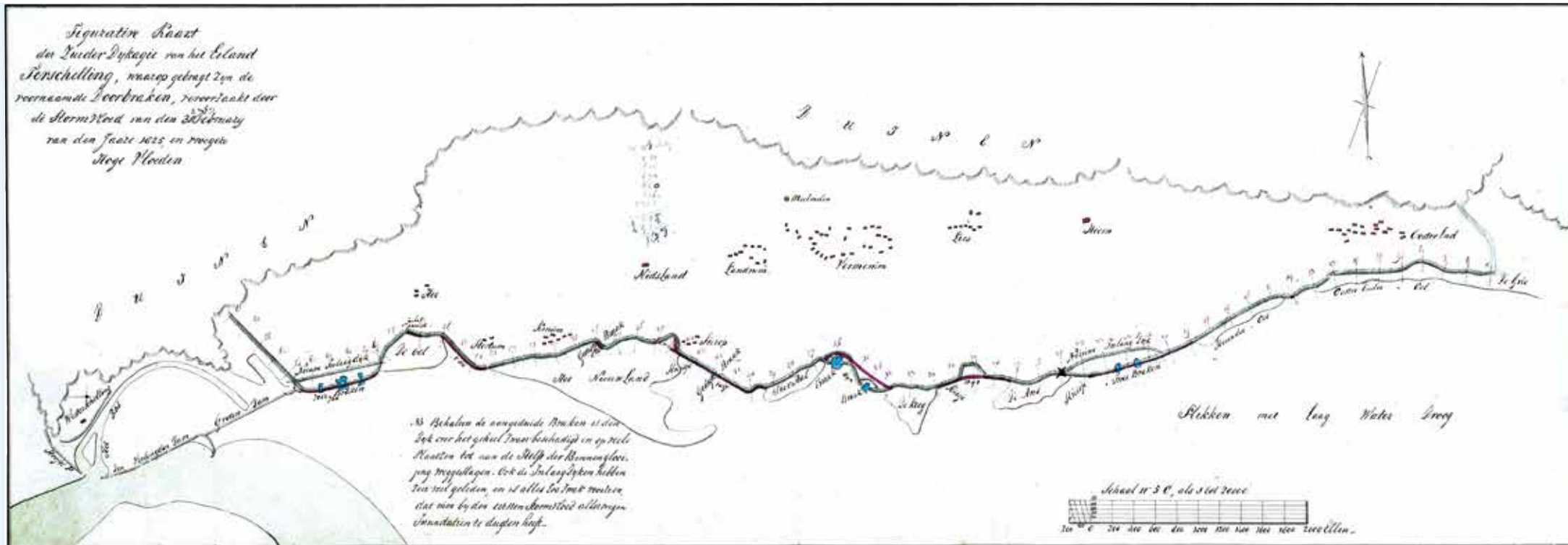
In de nacht van 3 op 4 februari 1825 teisterde een zeer zware storm de Nederlandse kust. Een gedeelte van Terschelling kwam door dijkdoorbraak onder water te staan. Hoe hoog het water stond, wordt aangegeven door een gevelsteen in Midsland, op initiatief van de Stichting Ons Schellingerland gemaakt en afgelopen vrijdag onthuld door burgemeester Van Beukering. Stormvloed, dijkdoorbraken en overstromingen zijn in de Nederlandse geschiedenis geen uitzonderingen. Het geweld echter van de stormvloed, die de

lage landen in 1825 teisterde, overtrof de bangste dromen. In de nacht van 3 op 4 februari stuwde een zeer zware noordwester storm het water van de Noordzee, geholpen door springtij, op tot ongekende hoogte tegen de zeekeringen van de Nederlandse kust. Bijna 2,5 meter steeg het waterpeil boven normaal hoogwater en vestigde daarmee het absolute record van de 19de eeuw. Nagenoeg de helft van Noord-Holland en Friesland kwamen blank te staan, evenals de gehele oostwal van de Zuiderzee. Het laagliggende en al eeuwen af-kalvende eiland Schokland werd in deze ene nacht bijna weggevaagd, waarbij vele bewoners verdronken. Op alle Waddeneilanden kwamen dijkdoorbraken voor en gingen de laagliggende gebieden onder het zoute water. Ook Amsterdam was niet ingesteld op een stijging van meer dan 2 meter boven normaal peil en grote delen van de stad kwamen blank te staan. De burgemeester en wethouders bleven de hele nacht ten stadhuize voor het coördineren van het reddingswerk. 'Nimmer bij Menschen geheugnis' was het water zo hoog geweest.

21

WADDENZEEDIJK ZWAKKE PLEK

De achilleshiel in de zeekeringen van Terschelling is steeds de Waddenzeedijk, oftewel de 'Zuiderdijkage', geweest. Tijdens een storm in 1813 had de zee in deze, door geldgebrek en dus gebrek aan onderhoud, sterk verzwakte dijk al forse bressen geslagen. Alleen doordat alle ingelanden, dit zijn zowel de boeren

als de burgers, zich hebben ingezet bij de dijkversterkingen, heeft men het water ternauwernood buiten kunnen houden. Zelfs daarna, steeds geplaagd door gebrek aan middelen, kwam het maar niet tot een grondige dijkverzwaring. Waterstaat beschouwde de kosten daarvoor te hoog in verhouding tot de geringe belangen van het handjevol eilandboeren. Zeer tot hun ongenoegen bouwde Waterstaat in 1817 een hulpdijkje, de zogenaamde Binnendijk, een eind landinwaarts, even bezuiden de dorpen. De bouw hiervan was aanzienlijk goedkoper, omdat de ondergrond daar een stuk hoger lag dan bij de oude zeedijk. Wel werd het akkerland daarmee prijsgegeven aan de geregelde overspoelingen door zee-water. De bevolking legde zich niet neer bij dit ernstige verlies van de toch al zo schaarse landbouwgrond en besloot de dijkversterking zelf maar weer aan te pakken. Ondanks alle goede bedoelingen kwam men weer niet verder dan het op primitieve wijze oplappen van de allerslechtste stukken, met takkenbossen, stro en wier.

STORMVLOED IN 1825

Met deze kustverdediging werd het 3 februari 1825. 's Avonds om half 9 komt het water tot een hoogte van 2,4 meter boven 'volzee', hetgeen ook al 55 centimeter boven NAP is. De heer De Weerdt, conservator van ons museum 'Het Behouden Huys', rekende uit, dat de stormvloed het water opstuwde tot circa 1,75 meter boven normaal hoogwater bij springtij. De opgelapte buitendijk breekt op talloze plaatsen door, echter ook de binnendijk ondergaat hetzelfde lot. Het water loopt door tot aan de binnenduinen en vrijwel alle dorpen komen blank te staan. Enkele op hoogten geplaatste gebouwen, zoals de St. Willibrorduskerk in Midsland, blijven net droog, hoewel het water er tot voor de drempel staat.

Van echt gevaar is in de dorpen geen sprake, maar verschillende zuidelijker gelegen boerderijen komen tot de dakrand onder water. Met de wind vanuit het noordwesten ligt dit ondergelopen land onder de beschutting van de duinen, waardoor de golfslag beperkt blijft en alle bewoners met bootjes in veiligheid kunnen worden gebracht. De echte schade van deze ramp kwam pas naderhand. Blijvend geldgebrek maakte dat pas na 5 jaar, in 1830, de dijken weer enigszins waren hersteld. Al die tijd kwam de zee met stormvloeden weer de polders

binnen, waardoor het land verziltte en veel te nat bleef. Landbouwprodukten en vee bleven daardoor van een minderwaardige kwaliteit en brachten uiterst moeilijke jaren voor de getroffen boeren. In 1840 blijkt het agrarisch bedrijf weer te zijn hersteld. Een bezoeker beschrijft dat er niets meer van de ramp te vinden is en dat er weer vele graansoorten worden verbouwd.

INITIATIEF VAN JAN DOEKSEN

Het initiatief van de gevelsteen, die de hoogte aanwijst van de waterstand in die stormnacht, is afkomstig van de heer Jan Doeksen uit Baaiduinen, algemeen bestuurslid van SOS. Het was hem bekend dat in de stoep achter het huis aan de tegenwoordige Westerburen 15 een tegel met de bewusten datum de plek aanduidde tot waar het water kwam. Deze tegel is later ingemetseld, maar met enig rekenwerk kon het punt ook elders worden aangegeven. SOS vroeg daarop aan de Midslander kunstenaar Jan van Gent een ontwerp voor een gevelsteen te maken, die een plekje vond in de gevel van het huis van Albert Jan Sieperda aan het Buitenlevenglop, ook wel Apeneutjesglop genoemd, te Midsland en die precies aangeeft tot hoe hoog het water kwam.

SOS VALT VIER KEER OP

Burgemeester Van Beukering zei veel waardering te hebben voor dit initiatief van SOS, die naar haar opvatting voor de vierde maal opvallend naar buiten trad. Eerst bij de restauratie van de Sjouw in Hoorn, vervolgens bij de oeververdediging van de Grië, dan deze gevelsteen en ten slotte achtte ze SOS direct verantwoordelijk voor het feit dat het gemeentelijk postpapier weer wordt gesierd door het gemeentelijke wapen. Dijkgraaf Jan de Vries nam de gelegenheid te baat om een waarschuwing te laten horen: "Dat mag nimmer weer gebeuren." Hij wees op de verantwoordelijkheid van de overheid in deze, die ook nu anno 1992 om financiële redenen achterwege blijft. "De overschrijdingskans van de dijken volgens de Deltawet is eenmaal in de 2000 jaren, die op Terschelling eenmaal in 16 jaren!" De Vries zei de indruk te hebben dat de noodzakelijke dijkverhoging niet al te serieus wordt genomen door de Rijksoverheid, dit ondanks de inspanningen van onder andere wijlen de heer Van Til, gedeputeerde van Friesland, en het waterschap 'De Terschellingerpolder' zelf. "Er wordt slordig omgesprongen met de veiligheid van bewoners en bezoekers van dit eiland." Tot slot zei hij te hopen dat een herdenking als deze geen nieuwe aanleiding nodig zal hebben. Het duurde nog tot 2001, dat de dijk aan de vereiste deltanormen voldeed. De laatste steen werd eind oktober van dat jaar gelegd. De dijkverbetering had toen zes jaar geduurd. Het was de grootste en duurste operatie ooit op het eiland. Rond de 500.000 ton goederen in de vorm van klei, stenen en ander materiaal kwamen naar het eiland, circa 25.000 vrachtwagenritten waren hiervoor nodig. Ook de twee uitwateringssluizen, bij Kinnum en Lies, werden vernieuwd. De gehele operatie kostte ruim 51 miljoen euro. Sinds deze werkzaamheden is er een pad aan de Waddenkant van de dijk, officieel een inspectieweg, maar sindsdien veel gebruikt door fietsers.

*op de bres
voor een
bijzonder eiland!*

*U kunt ons helpen door
donateur te worden
voor minimaal € 17,50 per jaar*

